

ERASMUS+ ALGORITMAS PAŽANGAI:

intelektinių produktų
pavyzdžiai ir praktinės
gairės tvarumui

TVARUMAS

- > Kaip sukurti produktai naudojami Lietuvoje projektams pasibaigus?
- > Kas skatina šių produktų tvarumą?
- > 2014–2016 m. finansuoti „Erasmus+“ strateginių partnerystės projektų vertinimo santrauka

Erasmus+

ERASMUS+
ALGORITMAS
PAŽANGAI:
intelektinių produktų
pavyzdžiai ir praktinės
gairės tvarumui

TURINYS

ĮVADAS 4

PRODUKTŲ PRISTATYMAS 5

TVARUMO PATARIMAI 7

TVARUMO IŠVADOS 10

TVARUMO PAVYZDŽIAI 12

Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigos **13**

Bendrojo ugdymo mokyklos **14**

Profesinės mokyklos **15**

Aukštojo mokslo institucijos **17**

Ekspertinės institucijos, asociacijos **21**

IVADAS

Šiuo leidiniu siekiama atkreipti dėmesį į itin svarbią, tačiau iki šiol mažai tyrinėtą „Erasmus+“ strateginių partnerysčių sritį – **tvarumą**. Daugiausia pastangų projektams skiriama finansavimo metu, tačiau mažai žinoma apie tai, kaip sukurti intelektualiniai produktai naudojami projektams pasibaigus. Produktai yra tik dalis strateginių partnerysčių rezultatų – tačiau būtent jie buvo pasirinkti tyrimo objektu, nes (1) produktams skiriama beveik pusė strateginių partnerysčių dotacijų, tačiau (2) jų tvarumas iki šiol mokslškai nebuvo vertintas. **Aiškiau suprasti tvarumą ir jo veiksnius svarbu tam, kad ateities „Erasmus+“ strateginių partnerysčių projektai būtų suplanuojami ir įgyvendinami atsakingai, siekiant ilgalaikės naudos švietimui.**

Produktų tvarumo lūkestis „Erasmus+“ strateginių partnerysčių srityje yra labai svarbus. Jį sudaro dvi dalys. Pirmoji – tai, kad **sukurti intelektualiniai produktai bus naudojami projektui pasibaigus**, t. y. bus visiems laisvai pasiekiami, žiūrimi ir skaitomi. Tačiau negalima teigti, kad produktų tvarumui pakanka vien tik vartotojų peržiūrų. Čia svarbi antroji tvarumo dalis – **produktai turi padėti pasiekti „Erasmus+“ tikslus**, tokius kaip švietimo organizacijų kaita ir geresnė švietimo bei mokymo paslaugų kokybė. Tvarumo apibrėžimas susijęs su laikotarpiu po projekto pabaigos, todėl šiame tyrime vertinti pirmieji Lietuvoje įgyvendinti „Erasmus+“ strateginių partnerysčių projektai. Detaliai išanalizuotas 41 projektas, pasibaigęs ne anksčiau kaip prieš vienerius metus. Šios strateginės partnerystės jau praėjo visą ciklą – nuo paraiškos iki įgyvendinimo pabaigos, taip pat buvo laiku patikrintos projektams pasibaigus. Analizuoti projektai sudaro maždaug penktadalį iki šiol finansuotų strateginių partnerysčių Lietuvoje, nes dauguma jų vis dar įgyvendinamos.

Tyrimo metu buvo atlikti 44 interviu su projektų vykdytojais. Per šiuos pokalbius siekta suprasti, **kaip produktai naudojami projektui pasibaigus**, ar produktų naudojimas padėjo įgyvendinti organizacinius arba sisteminius pokyčius. Taip pat buvo siekiama išsiaiškinti, **kokie praktiniai projekto sprendimai padėjo užtikrinti produktų tvarumą**. Todėl šis tyrimas yra daugiausiai pokalbių su projektų vykdytojais sintezė, papildyta faktais iš projektų paraiškų, ataskaitų ir Europos Komisijos duomenų sistemos. Interviu parodė, kad esama įvairių projektų – tokių, kurių vykdytojai ne tik stengiasi profesionaliai įvykdyti projektus, bet ir praplečia mąstymą apie projektus bei įrodo, kad projektas gal padėti įgyvendinti ilgalaikius pokyčius. Taip pat yra projektų, kurių nauda pasireiškia tik projekto laikotarpiu.

Šiame leidinyje pateikiama „Erasmus+“ strateginių partnerysčių tvarumo vertinimo santrauka su gerosios praktikos pavyzdžiais.

PRODUKTŲ PRISTATYMAS

Vienas iš „Erasmus+“ strateginių partnerysčių tipų yra inovacijas remiantys projektai. Jie skirti kurti inovatyviems intelektiniams produktams, naudojamiems švietimo ir mokymo srityje, arba taikyti bei platinti jau esamas švietimo ir mokymo inovacijas. Pavyzdžiui, naujus didaktinius metodus, gebėjimų įvertinimo instrumentus, mokomąsias programas ar priemones. Finansavimo sąlygose produktų ypatybės ar tipai nėra detalios apibrėžti, tačiau, vertinant paraišką, produktams taikomi trys pagrindiniai kriterijai: inovatyvumas, veiksmingumas ir panaudojimas pasibaigus projektui. „Erasmus+“ programos vadove taip pat nurodama, kad **„Produktai turėtų būti svarbūs kokybės [...] požiūriu. Turėtų būti įrodyta, kad produktai gali būti plačiai naudojami ir skleidžiami bei turi poveikį.“**¹

Intelektiniai produktai nėra privalomi, tačiau dauguma strateginių partnerysčių projektų vykdytojų pasirenka juos kurti. Nuo 2014 m. Lietuvoje finansuota 370 „Erasmus+“ intelektinių produktų², skirtų ikimokykliniam, priešmokykliniam ugdymui, bendrajam ugdymui, profesiniam mokymui, aukštajam mokslui ir suaugusiųjų švietimui. Šiuos produktus kūrė švietimo ir mokymo tikslų turinčios organizacijos iš viešojo, verslo ar nevyriausybinių sektorių. Tyrimo metu buvo įvertintas 41 projekto intelektinis produktas. Šiems produktams kurti buvo skirta apie 43 proc. analizuotų strateginių partnerysčių biudžeto, arba maždaug 3 mln. eurų.³

Dauguma vertintų produktų gali būti apibūdinti kaip inovatyvus mokymo(si) turinys ir (ar) metodai, kurie buvo sukurti arba pritaikyti remiantis užsienio patirtimi. Didžioji dalis (2/3) vertintų produktų atspindi bent vieną iš šių specifinių temų: informacinių ir ryšių technologijų pritaikymas švietime, socialinė integracija, specialiųjų poreikių vaikų ugdymas, švietimo ir darbo rinkos poreikių derinimas, taip pat aktyvus pilietiškumas ir verslumas, žinių, įgūdžių ir kompetencijos pripažinimas. Šios temos atitinka „Erasmus+“ programos 2014–2016 m. prioritetus, nes būtent tais metais buvo finansuoti vertinami produktai.

Visi „Erasmus+“ produktai kuriami naudojant gerąją praktiką (paprastai užsienio). Jie yra išbandomi ir įvertinami. Tai reiškia, kad projektų dalyviai įgyja produktams taikyti reikalingą kvalifikaciją ir turi žinių apie produkto veiksmingumą. Galiausiai, produktai visada pristatomi platesnei auditorijai per konferencijas ar kitus renginius.

1. Europos Komisija, „Erasmus+“ programos vadovas, 2 versija, 2019 m.
2. „Erasmus+“ Dashboard, 2019 03 05.
3. Pagal iki 2018 10 31 pabaigtų projektų galutinių ataskaitų analizę.

ANALIZUOTI ERASMUS+ PRODUKTAI

ANALIZUOTŲ PRODUKTŲ SKAIČIUS

Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo	2
Bendrojo ugdymo	12
Profesinio mokymo	12
Aukštojo mokslo	4
Suaugusiųjų švietimo	11
Iš viso	41

PAGRINDINIS TIPAS

POPULIARIAUSIOS PRODUKTŲ TEMOS

Inovatyvios mokymo
programos ir metodai

Informacinių ir ryšių
technologijų pritaikymas

VIDUTINIS BIUDŽETAS

Tai vidutinė dotacija, skirta
vieno projekto produktams kurti.
Atitinkamai mediana – 45 tūkst. €

TVARUMO PATARIMAI

Ko galime pasimokyti iš tvarių „Erasmus+“ projektų? Toliau pristatomi penki svarbiausi veiksniai, kurie gali padidinti produkto panaudojimą projektui pasibaigus. Jie išgryninti, remiantis projektų valdymo teoriniu pagrindu ir apklaustų projektų vykdytojų praktine patirtimi.

Gerai apibrėžta projekto problema. Tvarūs produktai dažniausiai turėjo aiškų poreikį – jie sprendė svarbias organizacijos ar tikslinės grupės problemas. Paraiškos etape šių projektų vykdytojai galėjo konkrečiai apibrėžti probleminę situaciją – kiekybiniais rodikliais (pvz., pagal nacionalinio mokinių pasiekimų patikrinimo duomenis ar atliktų darbdavių apklausas), tyrimų išvadomis (pvz., pagal tarptautinių ar Lietuvos organizacijų atliktų tyrimų ataskaitas) ir (ar) specialistų liudijimais (pvz., remiantis metodiniu mokytojų pasitarimu, asociacijos narių susirinkimu).

Taigi inicijuojant strategines partnerystes reikia opios problemos, o ne „geros idėjos“. Visgi problemoms nustatyti reikalinga kokybiška švietimo būklės stebėseną ir analizę, taip pat svarbi projekto koordinatorių iniciatyva prisiimant ir sprendžiant organizacijos problemas.

Suinteresuotųjų grupių įtraukimas. Tvarių projektų vykdytojai dažniausiai tinkamai įvertino savo organizacijos vaidmenį platesniame švietimo kontekste. Jie gerai suprato ne tik savo organizacijos formalias funkcijas ir tikslus, bet ir platesnius suinteresuotųjų grupių reikalavimus bei lūkesčius. Į projektą sėkmingai įtraukti suinteresuotieji (organizacijos vadovai, savivaldybės administracijos darbuotojai, tą sritį kuriojančios ministerijos atstovai, švietimo pagalbos organizacijų, atitinkamų asociacijų ar komitetų nariai) produkto įveiklinimui suteikia didesnius išteklius – nuo pasitikėjimo iki finansavimo.

Taigi inicijuojant strategines partnerystes naudinga klausti – „o kieno tai dar problema?“ Taip nustatomos suinteresuotosios pusės. Visgi veiksmingam suinteresuotųjųusių dalyvavimui reikalingas atviras, o ne formalus bendradarbiavimas.

Partnerystė kompetencijos pagrindu. Tvarius projektus įgyvendino profesionalios komandos, o jose svarbų vaidmenį atliko partneriai. Kompetencijos pagrindu pasirinkti projekto partneriai suteikė galimybę „nebeišradinėti dviračio“, o naudotis sėkminga patirtimi (pvz., integruoto ugdymo problemoms spręsti partneriai paprastai buvo pasirenkami iš Suomijos švietimo organizacijų, nes būtent Suomijoje sėkmingai įdiegtas integruoto ugdymo modelis).

Taigi inicijuojant projektus, kuriančius „Erasmus+“ produktus, svarbu, kad bent vienas partneris būtų projekto problemos žinovas. Visgi tokiai partnerystei reikalingas atvirumas sąveikai su kitomis organizacijomis.

Gladius ryšys su tiksline grupe. Tvarių produktų kūrėjams buvo svarbus klausimas – „kas naudosis?“ Todėl jie tikslinei grupei (pvz., mokytojams, dėstytojams, švietimo pagalbos specialistams) suteikdavo ne tik produkto bandytojo vaidmenį (projekto pabaigoje), bet ir įtraukdavo į produkto planavimą bei kūrimą. Įtraukimu koordinatoriai laimėjo tikslinės grupės pasitikėjimą ir atsakomybę.

Taigi įgyvendinant šiuos projektus, svarbus reguliarus dialogas su tiksline grupe. Visgi prielaida, kad pasyvus viešinimas užtikrina produkto panaudojimą, yra klaidinga.

Ilgalaikis projekto komandos įsitraukimas. Tvarių produktų kūrėjus dažniausiai motyvavo ilgalaikis socialinis pokytis, svarbių problemų sprendimas, t. y. atsivėrusios galimybės po projekto pabaigos (pvz., pradėjimas vykdyti Lietuvoje naują studijų programą, mokinius motyvuojančių veiklų sukūrimas, savivaldybės švietimo rodiklių pagerinimas). Todėl projektai jiems buvo tik priemonė, o ne tikslas savaime.

Taigi įgyvendinant strategines partnerystes svarbu orientuotis į ilgalaikius pokyčius. Visgi tam reikalingas išankstinis įdirbis ir (ar) darbas pasibaigus projektui, taip pat tvarios švietimo ir mokymo strategijos nacionaliniu ar bent savivaldybės lygmeniu.

ERASMUS+ PRODUKTŲ VEIKSNIAI

TVARUMO

vice
versa

NETVARUMO

APIBRĖŽTA PROBLEMA

Tvarių projektų iniciatoriai buvo linkę išspręsti savo organizacijos arba tikslinės grupės problemas. Jie gebėjo nustatyti problemas naudodamiesi įrodymais.

PALAIKYMAS

Tinkamas suinteresuotųjų grupių įtraukimas – tai galimybė užsitikrinti produktų strateginį palaikymą pasibaigus projektui.

STRATEGINIAI PARTNERIAI

„Erasmus+“ produktų vertė ir unikalumas dažniausiai buvo sukuriami per projekto partnerius – produkto temos ekspertus.

DĖMESYS NAUDOTOJAMS

Naudotojų lojalumą labiausiai padeda pelnyti jų ankstyvas įtraukimas į produkto kūrimo procesą.

ILGALAIKIS ĮSITRAUKIMAS

Ilgam į produkto temą įsitraukusios organizacijos gali įgyvendinti sėkmingus švietimo inovacijų projektus.

PRODUKTO IDĖJA

Netvarių projektų iniciatoriai pradėjo nuo idėjos. Projektas jiems buvo tikslas savaime, o ne pokyčių ar problemų sprendimo priemonė.

AUTONOMIJA

Projekto vykdymas uždaroje komandoje reiškia, kad bus nepakankamai įvertinti nacionaliniai, savivaldybės, sektoriaus ar platesni organizacijos poreikiai.

PATOGŪS PARTNERIAI

Projekto partnerių pasirinkimas pagal patogumą, o ne pagal kompetenciją, atima galimybes sukurti inovaciją.

TIESIOG VIEŠINIMAS

Produktų viešinimas internete yra nepakankama sąlyga panaudojimui užtikrinti.

TRUMPALAIKIS DĖMESYS

Projekto laikotarpio (2–3 metų) paprastai neužtenka produktams sukurti ir įveiklinti.

TVARUMO IŠVADOS

Produktai teikia galimybę kokybiškai atnaujinti ugdymo turinį. Pirma, dauguma produktų Lietuvos švietimo ir mokykloje sektoriui pristato kažką unikalaus, kas papildo ugdymo turinį inovatyviais ištekiais. Antra, visi produktai yra praktiškai patikrinti, t.y. išbandyti su tiksline grupe Lietuvoje, įvertinti pagal rezultatyvumą ir pristatyti viešai.

Sukurti produktai yra visiems prienami. Analizuoti produktai yra laisvai pasiekiami internete – „Erasmus+“ rezultatų sklaidos platformoje (90 proc. produktų) ir papildomai pristatomi specialiose projektų interneto svetainėse (54proc. produktų). Koordinatorių teigimu, beveik visus produktus galima naudoti be papildomo išaiškinimo. Maždaug pusė analizuotų produktų prienami lietuvių kalba, likusieji – anglų ir partnerių kalbomis.

Sukurti produktai yra naudojami projektų organizacijose. Beveik visi analizuoti produktai susilaukia didesnio ar mažesnio naudotojų dėmesio projektui pasibaigus. Lietuvoje tvarūs 63 proc. produktų, iš dalies tvarūs – 29 proc., o netvarūs – 7 proc. Tvarūs – reiškia, kad produktai buvo institucionalizuoti, įtraukti į reguliarią projekto organizacijos ar organizacijų veiklą, iš dalies tvarūs – produktai naudojami daugiau asmeninės iniciatyvos pagrindu. Netvarūs – produktai pasibaigus projektui Lietuvoje nebenaudojami.

Analizuoti produktai Lietuvoje naudojami šiais būdais:

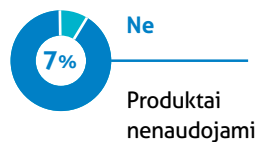
- > vykdomos produktų pagrindu sukurtos naujos studijų / profesinio mokymo programos;
- > produktų pagrindu atnaujintos studijų / mokymo programos, bendrojo ugdymo mokykloms dalykai;
- > įgyvendinamos produktų pagrindu parengtos kvalifikacijos tobulinimo programos ar kursai;
- > vykdomos produktų pagrindu sukurtos neformaliojo ugdymo iniciatyvos;
- > produktų pagrindu įdiegtos naujos mokymosi formos ir metodai;
- > įgyvendinami produktų pagrindu parengti strateginiai dokumentai;
- > produktų pagrindu įsteigti nauji institucijos padaliniai ar pagerintos jau esamų padalinių veiklos priemonės.

Trūko iniciatyvos skatinant platesnį produktų panaudojimą. Pasibaigus projektui, analizuotų produktų panaudojimas ir veiksmingumas dažniausiai nebuvo vertinamas. Produktų panaudojimo stebėseną kitose organizacijose paprastai buvo vykdoma per pavienės „sėkmės istorijas“, fragmentiškai. Tik mažuma projektų koordinatorių siekė įveikinti produktus kitose (su projektu nesusijusiose) organizacijose.

Nepakankamai išnaudota produktų tvarumo galimybė – poveikis. Maždaug kas dešimto analizuoto projekto produktai darė platų poveikį, nes jie buvo naudojami nacionaliniu arba sektoriaus mastu, o dauguma produktų vertę kūrė tik projekto komandai arba tik projekto organizacijoms, todėl jų poveikis labiau susijęs su lokaliais pokyčiais. Nacionalinio arba sektoriaus lygmens produktai rodo, kad „Erasmus+“ yra tinkama priemonė diegti dominuojančias švietimo inovacijas.

ERASMUS+ PRODUKTŲ TVARUMAS

AR NAUDOJAMI PASIBAIGUS PROJEKTUI?

KOKIO MASTO POVEIKIS?

PLATUS POVEIKIS

4 projektų produktai naudojami nacionaliniu arba sektoriaus mastu

VIDUTINIS POVEIKIS

14 projektų produktai naudojami projekto ar kitų organizacijų mastu

SIAURAS POVEIKIS

20 projektų produktai naudojami projekto komandos mastu

JOKIO POVEIKIO

3 projektų produktai nebuvo naudojami pasibaigus projektui

PRIEINAMUMAS

Produktų prieinami viešai „Erasmus+“ rezultatų sklaidos platformoje: ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/projects/

KOKS PANAUDOJIMAS PAGAL SEKTORIUS?

AUKŠTASIS MOKSLAS

Didžiausias produktų panaudojimas

BENDRASIS UGDYMAS IR PROFESINIS MOKYMAS

Vidutinis produktų panaudojimas

SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMAS

Mažiausias produktų panaudojimas

TVARUMO PAVYZDŽIAI

Šie produktai buvo suplanuoti ir finansuoti 2014–2016 metais. Ar jie tenkino tik to meto poreikius? O gal vis dėlto naudingi ir šiandien?

Toliau yra aprašomi tvaraus intelektinių produktų panaudojimo pavyzdžiai. Jie parengti remiantis interviu su projektų vadovais arba koordinatoriais (papildomi šaltiniai nurodomi atskirai). Pavyzdžiai suskirstyti pagal organizacijų, įgyvendinusių projektus arba patyrusių produktų poveikį, tipą: ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigos, bendrojo ugdymo mokyklos, profesinės mokyklos, aukštojo mokslo institucijos ir ekspertinės organizacijos. Šie atvejai iliustruoja tvarias formas, kurias įgijo produktai, pasibaigus projektams.

PRODUKTAI NAUJAI MOKYMO STRATEGIJAI DIEGTI

„Experiential Education Competence“

KOORDINATORIUS – Kauno kolegija (2014–2016 m.)

Jau beveik trejus metus Kauno darželiuose, tokiuose kaip „Vaikystė“ ir „Klevelis“, taikoma perspektyvi eksperimentinio mokymo metodika. Ir mokslininkai, ir praktiškai dirbantys pedagogai labai teigiamai vertina šios metodikos veiksmingumą ugdant mažus vaikus⁴. Atsižvelgdama į tai, Kauno kolegija atnaujino ikimokyklinės ir priešmokyklinės pedagogikos studijų programą, papildydama ją eksperimentinio mokymo tema. Taip buvo užtikrinta, jog eksperimentinis mokymas bus taikomas darželiuose, kuriuose dirbs kolegijos parengti pedagogai.

„Erasmus+“ strateginių partnerysčių projektas padėjo Kauno kolegijai pasirėngti minėtos studijų programos atnaujinimui, taip pat praktiškai įdiegti šį metodą Kauno darželiuose. Projekto tikslas buvo padidinti ikimokyklinės ir priešmokyklinės pedagogikos veiksmingumą. Todėl Kauno kolegija, bendradarbiaudama su Olandijos, Latvijos, Turkijos, Graikijos, Portugalijos ir Rumunijos aukštosiomis mokyklomis, atliko metodo veiksmingumo tyrimus ir parengė metodinę medžiagą studentams bei dirbantiems pedagogams. Rezultatas – kolegijos ikimokyklinės ir priešmokyklinės pedagogikos absolventai į darželius ateina praktikuoti arba dirbti pagal konkrečią mokymo strategiją, pagrįstą eksperimentiniu mokymu, o esami darželių pedagogai turi daugiau galimybių perimti šią metodiką. Ir absolventai, ir projekte dalyvavę darželių pedagogai dabar geriau supranta vaikų mokymosi ypatumus, geba kurti mokymuisi palankesnę aplinką ir tiksliau įvertinti vaikų pasiekimus. Taip pat pačioje Kauno kolegijoje šis metodas imtas labiau tyrinėti – pasibaigus projektui parengta bent 15 profesinio bakalauro baigiamųjų darbų eksperimentinio mokymo tema⁵.

Kokios pagrindinės šio projekto tvarumo pamokos? Pirma, kruopščiai išgrynintas produkto poreikis – buvo atlikta dirbančių pedagogų apklausa, nustatant projekto temą bendradarbiauta su pedagogikos dėstytojais ir mokslininkais, taip pat atsižvelgta į nacionalinius švietimo prioritetus. Antra, buvo užtikrintas nuolatinis grįžtamasis ryšys iš tikslinės grupės, nes projekto koordinatoriaus institucija per studentų praktiką vienija 17 darželių tinklą.

4. Galutinė projekto „Experiential Education Competence“ (2014-1-LT01-KA200-000368) ataskaita, 2016 m.

5. Projekto „Experiential Education Competence“ vadovė, interviu telefonu, 2019 07 01.

PRODUKTAI MOKYTOJŲ KVALIFIKACIJAI TOBULINTI

„Good teaching evokes motivative learning“

KOORDINATORIUS – Prienų rajono savivaldybės administracija (2015–2017 m.)

Prienų mokytojai iš „Revuonos“ pagrindinės mokyklos, „Ažuolo“ progimnazijos ir „Žiburio“ gimnazijos – tai glaudi profesinė bendruomenė. Jos narius sieja metodinis darbas, susijęs su naujų didaktinių strategijų paieška ir taikymu. Šiose mokyklose neįprastai daug dėmesio skiriama mokymosi motyvacijai, todėl dauguma mokytojų yra atviri didaktinėms naujovėms ir grįžtamajam ryšiui. Daugiau negu pusė mokytojų yra išbandę arba taiko rekomendacijas, pagrįstas vadinamąja mokymosi paradigma⁶.

Prienų rajono savivaldybės administracija subūrė šią bendruomenę „Erasmus+“ projekto metu. Projekto tikslas buvo pagerinti mokinių motyvaciją. Prienų mokinių pasiekimų duomenys, mokyklų išorinio vertinimo ir įsivertinimo rezultatai bei kiti duomenys rodė, jog būtina keisti vyraujantį požiūrį į mokymą. Partnersyčių projektas buvo tinkama priemonė pokyčiams. Savivaldybės administracija, bendradarbiaudama su Prienų pedagogine psichologine tarnyba, Prienų mokyklomis ir Italijos švietimo institucijomis, suorganizavo didaktinės literatūros analizę bei praktinį naujų metodų išbandymą. Projekto metu buvo parengtos rekomendacijos mokytojams ir mokyklų administracijų darbuotojams dėl praktinio mokymosi paradigmos įgyvendinimo. Sukurtų rekomendacijų sklaida po projekto buvo vykdoma per „Lyderių laiką“. Jo metu Prienuose įvyko bent 10-ies savivaldybių komandų stažuotės. Be to, remiantis projekto produktais, buvo suformuluoti nauji savivaldybės mokytojų kvalifikacijos tobulinimo prioritetai⁷.

Kokios pagrindinės šio projekto tvarumo pamokos? Pirma, gebėjimas nustatyti problemas–savivaldybės administracija įrodymais pagrindė produkto poreikį ir aiškiai suformulavo siektinus pokyčius. Antra, geras produkto kūrimo vaidmenų pasiskirstymas – savivaldybė atstovavo suinteresuotoms grupėms ir nešė projekto administracinę naštą, o mokytojai atstovavo tikslinei grupei ir užtikrino praktinį produkto pritaikymą.

6. Galutinė projekto „*Good teaching evokes motivative learning*“ (2015-1-LT01-KA201-013481) ataskaita, 2017 m.

7. Projekto „*Good teaching evokes motivative learning*“ vadovė, interviu telefonu, 2019 06 20.

PRODUKTAI NAUJOMS MOKYMOŠI VEIKLOMS

„Let's Unify IT!“

KOORDINATORIUS – Vilniaus geležinkelio transporto ir verslo paslaugų mokykla (2015–2017 m.)

„Coding Skill Development Using Robotics for Young Europeans“

KOORDINATORIUS – UAB „Baltic Orbis“ (2015–2017 m.)

Jau penkerius metus Vilniaus geležinkelio transporto ir verslo paslaugų mokyklos mokiniai dalyvauja Tarptautiniame kompiuterių ir videožaidimų turnyre. Į jį taip pat atvyksta mokinių iš Lenkijos, Latvijos, Estijos, o pastaraisiais metais ir iš Slovakijos, Ukrainos bei Moldovos profesinių mokyklų. Be to, Vilniaus geležinkelio transporto ir verslo paslaugų mokykla antrus metus savo mokiniams siūlo laisvai pasirinkamus įdomiosios robotikos ir LEGO robotikos moduluosius dalykus. Visa tai padeda didinti mokinių technologinį meistriškumą ir motyvaciją.

Prie papildomų informacinių technologijų (IT) mokymo veiklų prisidėjo du „Erasmus+“ projektai. Vieno projekto metu Vilniaus geležinkelio transporto ir verslo paslaugų mokykla atnaujino IT mokymo programą ir ją suderino su Lenkijos, Latvijos, Estijos, Ispanijos ir Portugalijos mokyklų partnerių programomis. Šio programų suderinimo rezultatas – sėkmingai vykstantis Tarptautinis kompiuterių ir videožaidimų turnyras. Jis skatina mokinius siekti aukščiausių rezultatų, padeda jiems tobulinti anglų kalbą, be to, užtikrina nuolatinį IT mokymo programos atnaujinimą⁸. Kitas „Erasmus+“ projektas mokykloje buvo vykdomas kartu su įmone UAB „Baltic Orbis“ ir kitomis Lietuvos, Latvijos bei Portugalijos profesinėmis mokyklomis. Šio projekto metu buvo sukurta metodinė robotikos mokymosi medžiaga mokytojams ir mokiniams. Todėl profesinėje mokykloje atsirado du mokomieji dalykai, susiję su robotika. Be to, praėjus metams po projekto pabaigos, mokykla kartu su AB „Lietuvos geležinkeliai“ atidarė „Geležinkelių IT akademiją“. Joje taip pat pritaikyta projekto metu sukurta metodinė medžiaga⁹.

Kokios pagrindinės šių dviejų projektų tvarumo pamokos? Pirma, aiškus produktų poreikis – mokykla siekė pagerinti tarptautinio konkurso rengimo sąlygas ir atnaujinti IT programą. Antra, tikslinės grupės įtraukimas kuriant produktus. Kadangi robotikos projektas buvo įgyvendinamas kartu su mokytojais, po projekto šiai grupei užteko motyvacijos ir žinių produktus taikyti toliau.

8. Projekto „Let's Unify IT!“ vadovas, interviu telefonu, 2019 07 05.

9. Projekto „Coding Skill Development Using Robotics for Young Europeans“ partnerio atstovas, interviu telefonu, 2019 09 04.

PRODUKTAI NAUJOMS MOKYMO SI VEIKLOMS

„Developing Apprenticeship: In-Company Trainer Training and Apprenticeship Promotion“

KOORDINATORIUS – Vilniaus Jeruzalės darbo rinkos mokymo centras (2015–2017)

Specialistų, galinčių dirbti viename iš labiausiai augančių inžinerinės pramonės sektorių, paklausą padeda tenkinti mokymas darbo vietoje. Tai vadinamoji pameistrystė. Šio mokymo metodo lyderis Lietuvoje – Vilniaus Jeruzalės darbo rinkos mokymo centras. Jis reikšmingai prisidėjo įgyvendinant bandomąjį pameistrystės projektą¹⁰ ir tęsia šios sąlyginai naujos mokymosi formos plėtrą. Anot Tarptautinės darbo organizacijos, tai viena iš prioritetinių darbuotojų rengimo formų¹¹.

Prie pameistrystės plėtros prisidėjo ir centro inicijuotas „Erasmus+“ projektas. Jo metu, bendradarbiaujant su Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centru, Lietuvos, Latvijos ir Estijos verslo asociacijoms bei Suomijos ir Belgijos švietimo organizacijoms, buvo parengta profesijos meistrų mokymo programa ir pameistrystės skatinimo koncepcija. Minėta programa – tai 72 ir 36 akademiniai valandų kursas, skatinantis įmonių darbuotojus tapti meistrais, taip pat padedantis aiškiau suprasti meistrų užduotis ir vaidmenį¹². Sukurta programa centrui padeda užmegzti ir palaikyti ryšius su verslo sektoriumi ir didina pameistrystės veiksmingumą. Be to, sukurti „Erasmus+“ produktai tvarūs ir tuo požiūriu, kad padėjo stiprinti centro lyderystę pameistrystės srityje. Centras perduoda šios srities patirtį konsultuodamas teisės aktų rengėjus, kitų profesinių mokyklų mokytojus ir įmonių darbuotojus¹³.

Kokios pagrindinės šio projekto tvarumo pamokos? Pirma, kuriant produktus tinkamai įvertinti suinteresuotųjų pusių poreikiai. Į projektą įtrauktos verslo asociacijos, atsižvelgta į Briugės komunikatą dėl glaudesnio europinio bendradarbiavimo profesinio mokymo srityje, kuriame atsispindi dideli politiniai lūkesčiai, susiję su pameistryste. Antra, produktus kūrė šioje srityje patyrusi organizacija. Centras buvo atsakingas už pirmąsias pameistrystės iniciatyvas Lietuvoje ir toliau tęsia šią veiklą.

10. CEDEFOP, Pameistrystės įgyvendinimo Lietuvoje apžvalga, 2016 m.

11. P.vz., *International Labour Organization, ILO Survey Report on the National Initiatives to Promote Quality Apprenticeships in G20 Countries*, 2018 m.

12. Galutinė projekto „Developing Apprenticeship: In-Company Trainer Training and Apprenticeship Promotion“ (2015-1-LT01-KA202-013415) ataskaita, 2017 m.

13. Projekto „Developing Apprenticeship: In-Company Trainer Training and Apprenticeship Promotion“ vadovė, interviu telefonu, 2019 06 18.

PRODUKTAI NAUJŲ STRUKTŪRINIŲ PADALINIŲ VYSTYMUI

„Smart Practice – Empowering Entrepreneurial Skills in Higher Education“

KOORDINATORIUS – Kauno prekybos, pramonės ir amatų rūmai (2015–2017 m.)

Verslumo akademija yra sėkmingai veikianti Vytauto Didžiojo universiteto gretutinių studijų programa ir mokinių verslumo ugdymo iniciatyva. Vien per 2018 m. joje dalyvavo apie 400 studentų ir mokinių¹⁴. Į akademijos veiklas įsitraukia visas universitetas ir Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklos. Nors tai gana naujas universiteto struktūrinis padalinys, jo veikla 2018m. buvo pripažinta Europos verslininkystės skatinimo apdovanojimuose¹⁵.

Verslumo akademijos įsteigimą paspartino „Erasmus+“ strateginių partnerystės projektas, nes padėjo sukurti ir išbandyti šio struktūrinio padalinio veiklos metodus. Projekto tikslas buvo parengti veiksmingą verslumo ugdymo modelį¹⁶. O rezultatas – sukurta inovatyvi studentų praktikos organizavimo metodika, kuri buvo integruota į steigiamos Verslumo akademijos veiklą. Vytauto Didžiojo universiteto „Erasmus+“ partnerystė su Kauno prekybos, pramonės ir amatų rūmais, Italijos, Kipro ir Suomijos universitetais bei konsultacine Kipro įmone padėjo iširti, išbandyti ir išsirinkti inovatyvias verslumo ugdymo priemones. Projektas leido universitetui atlasti naujas bendradarbiavimo su verslo sektoriumi formas, o studentams ir mokiniams suteikė galimybę veiksmingai mokytis iš realių verslo situacijų. Projekto metu sukurtos priemonės ir dabar naudojamos kasdienėje Verslumo akademijos veikloje bei toliau tobulinamos¹⁷.

Kokios pagrindinės šio projekto tvarumo pamokos? Pirma, aiškūs produktų panaudojimo tikslai. Kuriami produktai visiškai atitiko naujai steigiamo padalinio tikslus ir poreikius – jie turėjo tapti konkrečiomis jo veiklos priemonėmis. Antra, dideli suinteresuotųjų grupių lūkesčiai dėl produkto panaudojimo, nes padalinio steigimas projekto metu buvo prioritentinė veiklos sritis. Trečia, kompetencija grįsta partnerystė, kuri leido perimti geriausią užsienio patirtį ir tuo pačiu kurti inovatyvų, universitetui tinkamą produktą.

14. Vytauto Didžiojo universitetas, 2018 metų universiteto veiklos ataskaita, 2019 m.

15. European Commission, *EEPA 2018 – Meet the European shortlist*, 2019 07 20. Prieiga internete: <https://blogs.ec.europa.eu/promotingenterprise/eeпа2018-shortlist/>

16. Galutinė projekto „Smart Practice – Empowering Entrepreneurial Skills in Higher Education“, (2015-1-LT01-KA203-013477) ataskaita, 2017 m.

17. Projekto „Smart Practice – Empowering Entrepreneurial Skills in Higher Education“ koordinatore, interviu telefonu, 2019 07 03.

PRODUKTAI STUDIJŲ PROGRAMŲ ATNAUJINIMUI

„Risk and Security Governance Studies within Baltic-Nordic Academic Community of Practice“

KOORDINATORIUS – Kauno technologijos universitetas (2015–2018 m.)

Politikos ir saugumo studijos bei Viešojoji politika ir saugumas yra dvi atnaujintos Kauno technologijos universiteto (KTU) studijų programos (atitinkamai bakalauro ir magistrantūros). Jos išskirtinės, nes perkelia visuomenės saugumo ir rizikos klausimus į naują tarpdisciplininį lygmenį. Taip pat gerai vertinamos Lietuvos ir užsienio studentų.

„Erasmus+“ strateginių partnerysčių projektas prisidėjo prie šių programų atnaujinimo. Aukščiausiu politiniu lygmeniu buvo pripažįstama, kad saugumas – vienas esminių visuomenės iššūkių, tačiau praktikoje saugumo valdymui buvo skiriama nepakankamai dėmesio. Todėl rizikos ir saugumo valdymo temą Kauno technologijos universiteto mokslininkai pirmiausia plėtojo vidinio projekto metu¹⁸. „Erasmus+“ strateginės partnerystės buvo tinkamas įrankis vystyti šią temą toliau, nes ji reikalauja tarpdisciplininės ir tarptautinės prieigos. Projekto tikslas buvo tobulinti rizikos ir saugumo valdymo specialistų parengimą Baltijos ir Šiaurės šalių regione. Taigi Kauno technologijos universitetas, bendradarbiaudamas su Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija bei Estijos, Norvegijos, Švedijos ir Suomijos universitetais, parengė inovatyvius išteklius rizikos ir saugumo valdymo studijoms: 60 Europos kreditų perkėlimo ir kaupimo sistemos (ECTS) kreditų apimties magistro studijų programą, medžiagą ir priemones, skirtas mokyti(s) nuotoliniu būdu ir bendradarbiauti specialistams¹⁹. Šie ištekliai naudojami įgyvendinant daugiausiai politikos ir saugumo studijas, taip pat dėstytojų mainus²⁰.

Kokios pagrindinės šio projekto tvarumo pamokos? Pirmą, strateginės produktų temos pasirinkimas. Saugumo tema – vienas iš ES politinės darbotvarkės prioritetų (pvz., strategijoje „Europa 2020“), todėl ji susijusi su svarbiomis (t.y. vertinamomis suinteresuotųjų grupių) žiniomis ir įgūdžiais. Antra, ilgalaikis projekto komandos įsitraukimas. Projekto tema buvo vystoma dar prieš „Erasmus+“ partnerystę ir yra toliau plėtojama įgyvendinusi projektą.

18. Projekto „*Risk and Security Governance Studies within Baltic – Nordic Academic Community of Practice*“ vadovė, interviu telefonu, 2019 07 04.

19. Galutinė projekto „*Risk and Security Governance Studies within Baltic – Nordic Academic Community of Practice*“ (2015-1-LT01-KA203-013467) ataskaita, 2018 m.

20. Projekto „*Risk and Security Governance Studies within Baltic – Nordic Academic Community of Practice*“ vadovė, interviu telefonu, 2019 07 04.

PRODUKTAI NAUJŲ STUDIJŲ PROGRAMŲ SUKŪRIMUI

„Trans-European Education for Landscape Architects“

KOORDINATORIUS – Vilniaus Gedimino technikos universitetas (2016–2018 m.)

Nuo 2020 m. rugsėjo Vilniaus Gedimino technikos universitetas pradės rengti kraštovaizdžio architektūros bakalaurus. Tai bus vienintelė kraštovaizdžio architektūros studijų programa Lietuvoje²¹. Taip pat pirmoji programa, atitinkanti Tarptautinės kraštovaizdžio architektų federacijos (angl. *The International Federation of Landscape Architects*, IFLA) ir Europos kraštovaizdžio architektūros mokyklų tarybos (angl. *European Council of Landscape Architecture Schools*, ECLAS) reikalavimus ir rekomendacijas. Šiuo metu Studijų kokybės vertinimo centras atlieka šios naujos studijų programos vertinimą²².

Ši studijų programa buvo parengta „Erasmus+“ strateginių partnerysčių projekto metu. Projektą inicijavo Vilniaus Gedimino technikos universiteto Architektūros fakulteto mokslininkai, įvertinę kraštovaizdžio architektūros studijų poreikį ir potencialą Lietuvoje. Bendradarbiaudami su IFLA ir Estijos, Vengrijos, Olandijos, Lenkijos universitetais (įgyvendinančiais kraštovaizdžio architektūros studijas), jie parengė tarptautinius studijų programos reikalavimus, planą, mokomųjų dalykų ugdymo turinį ir kitus išteklius, reikalingus šiai studijų programai įgyvendinti. Atsižvelgiant į partnerių poreikius, buvo parengti trys studijų programos variantai, besiskiriantys studijų trukme (3, 3,5 ir 4 metų) ir apimtimi (180, 210 ir 240 ECTS kreditų)²³. Projektas taip pat prisidėjo užmezgant šios naujos studijų krypties šakos atstovų akademinius ir profesinius ryšius. Tai leis Lietuvos studentams dalį laiko kraštovaizdžio architektūrą studijuoti užsienio universitetuose, taip pat atlikti tarptautinę praktiką.

Kokios pagrindinės šio projekto tvarumo pamokos? Pirma, aiškus produkto tikslas – universitete pradėti vykdyti perspektyvią studijų programą. Tai subūrė stiprią ir motyvuotą projekto komandą, be to, leido užsitikrinti universiteto vadovybės palaikymą. Antra, tinkamų partnerių pasirinkimas. Projekto partneriai turėjo patirties, žinių ir ryšių, reikalingų produktams kurti ir palaikyti, nes buvo įtraukti kraštovaizdžio architektūros studijas vykdančios universitetai ir federacija, atstovaujanti kraštovaizdžio architektūros profesionalams visame pasaulyje.

21. VGTU naujienų portalas, „Augantis rinkos poreikis į universitetus grąžins kraštovaizdžio architektų rengimą“, 2019 05 23. Prieiga internetu: <https://www.vgtu.lt/vgtu-naujienu-portalas/naujienos/augantis-rinkos-poreikis-i-universitetus-grazins-krastovaizdzio-architektu-rengima/246059?nid=308996>.

22. Projekto „*Trans-European Education for Landscape Architects*“ vadovas, interviu telefonu, 2019 09 03.

23. Galutinė projekto „*Trans-European Education for Landscape Architects*“ (2016-1-LT01-KA203-023219) ataskaita, 2018 m.

PRODUKTAI NAUJŲ SPECIALISTŲ RENGIMO FORMŲ DIEGIMUI

„Opening Universities for Virtual Mobility“

KOORDINATORIUS – Vytauto Didžiojo universitetas (2014–2016 m.)

Vytauto Didžiojo universitetas – viena iš daugiausia virtualiojo mobilumo patirties turinti aukštoji mokykla Lietuvoje. Už virtualaus studentų ir dėstytojų mobilumo plėtrą universitete atsakingas Inovatyvių studijų institutas (universiteto padalinys). Jis taip pat konsultuoja kitas Lietuvos organizacijas ir sudaro galimybes išbandyti šią alternatyvią mokymo(si) formą – kai akademinė patirtis užsienyje įgyjama neišvykstant iš namų.

„Erasmus+“ strateginių partnerysčių projektas prisidėjo prie virtualaus mobilumo galimybių plėtos. Projekto tikslas buvo įdiegti šią mobilumo formą, įgyvendinant magistrantūros studijas Vytauto Didžiojo universitete. Taigi Inovatyvių studijų institutas, bendradarbiaudamas su Belgijos, Italijos, Portugalijos ir Ispanijos aukštosiomis mokyklomis, parengė pavyzdinius virtualių studijų modulius ir dėstytojams skirtą metodinę medžiagą²⁴. Ši medžiaga padeda pasiruošti ir įgyvendinti studijų dalykus virtualiu būdu. Nors po projekto virtualus mobilumas vykdomas, remiantis tik iniciatyvomis (t.y. nereguliariai), „Erasmus+“ projektas sustiprino institutą kaip virtualaus mobilumo ir nuotolinių studijų kompetencijos centrą. Projekto metu sukurta metodinė medžiaga institutui leidžia veiksmingiau patarti, kaip organizuoti virtualias, arba nuotolines, studijas ir kaip parengti šioms studijoms pritaikytą studijų turinį²⁵. Virtualus mobilumas – daug permainingų reikalaujanti ir sunkiai planuojama inovacija, todėl projektas yra tvarus patirties atžvilgiu, nes kitoms institucijoms leidžia išbandyti įvairius virtualių studijų įgyvendinimo scenarijus, praktiškai suprasti jų taikymo galimybes ir apribojimus.

Kokios pagrindinės šio projekto tvarumo pamokos? Pirma, tinkamai nustatytas produkto poreikis, nes daugumoje aukštojo mokslo institucijų didėja būtinybė išbandyti panašias nuotolinio mokymo priemones. Antra, ilgalaikis koordinatoriaus įsitraukimas. Jis pasireiškė gebėjimu kaupti ir perduoti inovacijos diegimo patirtį kitoms organizacijoms – institutas teikia paslaugas ir už universiteto ribų.

24. Galutinė projekto „Opening Universities for Virtual Mobility“ (2014-1-LT01-KA203-000550) ataskaita, 2016 m.

25. Projekto „Opening Universities for Virtual Mobility“ vadovė, interviu telefonu, 2019 08 30.

PRODUKTAI BENDROJO UGDYMO TURINIUI ATNAUJINTI

„Developing Interdisciplinary Economics, Ethics and Citizenship Education in Secondary Schools“

KOORDINATORIUS – Lietuvos laisvosios rinkos institutas (2016–2018 m.)

Jau antrus metus 13-oje Lietuvos mokyklų 9–10 klasių mokiniai lanko integruotas pilietinio ugdymo, ekonomikos ir etikos pamokas. Nuo 2019 mokslo metų šias pamokas išbandys dar beveik 300 mokyklų²⁶. Pamokos yra vedamos pagal inovatyvią dorinio (socialinio) ugdymo programą. Nors dorinio ugdymo mokomasis dalykas bendrojo ugdymo mokiniams yra privalomas, iki tol jo programai trūko kokybiškų alternatyvų. Todėl naują integruoto socialinio ugdymo programą labai palankiai vertina ir mokytojai, ir mokiniai²⁷. Programa buvo sukurta „Erasmus+“ projekto metu. Projektą įgyvendino Lietuvos laisvosios rinkos instituto Švietimo centras, bendradarbiaudamas su Lietuvos, Latvijos ir Suomijos universitetais, taip pat Lietuvos, Latvijos ir Estijos mokyklomis. Centras parengė integruoto ugdymo modelį bei 30 pilietinio ugdymo, ekonomikos ir etikos pamokų programą, įskaitant ugdymo turinį, individualias ir grupines užduotis, atvejo studijas, vaizdo įrašus ir įsivertinimo priemones. Dauguma mokytojų, dalyvavusių šios programos išbandyme, toliau pagal ją dirba. O visiems kitiems dorinio ugdymo pedagogams – tai laisvai prieinami išteklių ir kartu galimybė vesti pamokas inovatyviai. Per artimiausius metus ši integruota programa bus įgyvendinama dar 4 mokyklose, kurios dalyvauja Ugdymo plėtotės centro²⁸ organizuojame ugdymo inovacijų projekte. Švietimo centras sieks, kad iki 2020 m. bent 30 proc. 9–10 klasių mokinių pilietiškumo, ekonomikos ir etikos mokytųsi integruotai²⁹.

26. LLRI, informacija svetainėje, Nauja programa mokiniams: pamokose bus diskutuojama socialinėmis temomis – nuo skurdo iki dirbtinio intelekto, 2019. Prieiga internetu: <https://www.llri.lt/naujienos/ekonomine-politika/nauja-programa-mokiniams-pamokose-bus-diskutuojama-socialinemis-temomis-nuo-skurdo-iki-dirbtinio-intelekto/rinka>
27. Galutinė projekto „Developing Interdisciplinary Economics, Ethics and Citizenship Education in Secondary Schools“ (2016-1-LT01-KA201-023232) ataskaita, 2018 m.
28. Dabar – Nacionalinė švietimo agentūra.
29. Projekto „Developing Interdisciplinary Economics, Ethics and Citizenship Education in Secondary Schools“ vadovė, interviu telefonu, 2019 07 02.

Kokios pagrindinės šio projekto tvarumo pamokos? Pirma, projekto koordinatoriaus patirtis ir reputacija produkto srityje. Ankstesnis Laisvosios rinkos instituto vadovėlis „Ekonomika per 31 valandą“ jau yra pelnęs pripažinimą. Vienas iš jų – geriausia mokymosi priemonė pasaulyje „The London Book Fair“ apdovanojimuose. Antra, skirta daug dėmesio partnerių pasirinkimui. Suomijos mokslininkai – tai integruoto ugdymo lyderiai, Lietuvos, Latvijos ir Estijos akademikai – tai regiono ir mokomojo dalyko ekspertai, galiausiai, mokytojai metodininkai. Tai buvo partnerių derinys, kuris užtikrino aukštą produkto turinio kokybę. Trečia, tikslinės grupės įtraukimas. Koordinatorius nuo pat projekto pradžios siekė didinti mokytojų susidomėjimą produktu, be to, viso produkto kūrimo ir bandymo metu bendradarbiavo su daugiau kaip 30 mokyklų.

PRODUKTAI STRATEGINIAMS DOKUMENTAMS PARENGTI

„Strategic Partnership in Adult Migrant Education: Perspectives From Mediterranean and Baltic Sea Regions“

KOORDINATORIUS – VšĮ „Diversity Development Group“ (2016–2018 m.)

Geriau pasirengti tarptautinės migrančių integracijos iššūkiams Lietuvoje padeda dar 2016 m. parengtas Prieglobstį gavusių užsieniečių integracijos politikos strateginis dokumentas. Jis įgyvendinamas pagal Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo 2014–2020 metų nacionalinę programą. Kai kurios minėto dokumento nuostatos taip pat persikėlė į Socialinės apsaugos ir darbo ministro patvirtintą Užsieniečių integracijos į visuomenę 2018–2020 metų veiksmų planą.

Prieglobstį gavusių užsieniečių integracijos politikos strateginis dokumentas buvo parengtas „Erasmus+“ projekto metu. Projektą inicijavo „Diversity Development Group“ – ne pelno organizacija, kuri atlieka švietimo, įvairovės, migracijos ir integracijos tyrimus bei plėtoja šių sričių socialinius projektus. Ši organizacija, bendradarbiaudama su švietimo ir migracijos ekspertais bei mokslininkais iš Kipro, Italijos, Maltos, Lenkijos ir Ispanijos organizacijų, parengė migrančių integracijos politikos rekomendacijas. Jos buvo panaudotos rengiant susijusių politikos sričių strateginius dokumentus, programas ir veiksmų planus. Projektas reikšmingai prisidėjo koordinuojant iki šiol dvi atskiras politikos sritis – švietimą ir imigrančių integraciją³⁰. Be to, projekto produktai panaudoti ne tik politiniu ar programų lygmeniu, bet ir praktiniu – projekto metu sukurta suaugusiųjų migrančių švietimo metodologija, skirta švietimo paslaugų tiekėjams. Pagal šią metodologiją projekto koordinatorius vykdė kvalifikacijos tobulinimo mokymus migracijos, integracijos ir švietimo specialistams³¹.

Kokios pagrindinės šio projekto tvarumo pamokos? Pirma, komandos ilgametė patirtis ir reputacija. Projekto vadovas – vienas iš labiausiai žinomų Lietuvoje imigrančių integracijos ir migracijos politikos ekspertų. Jis konsultuoja tarptautines organizacijas, dalyvauja vyriausybiniuose darbo grupėse. Antra, tinkamas partnerių derinys. Projekto partneriais buvo fundamentinius ir taikomuosius tyrimus atliekančios organizacijos – užtikrino visapusiškai aukštą produkto kokybę.

30. Galutinė projekto „Strategic Partnership in Adult Migrant Education: Perspectives From Mediterranean and Baltic Sea Regions“ (2014-1-LT01-KA204-000643) ataskaita, 2018 m.

31. Projekto „Strategic Partnership in Adult Migrant Education: Perspectives From Mediterranean and Baltic Sea Regions“ vadovas, interviu telefonu, 2019 06 21.